

Bestedingsvoorstel: Humanitaire hulp
Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)

1. Doel(en)

Achtergrond

Het *Global Humanitarian Overview 2022* (GHO) van de VN, het raamwerk voor internationale humanitaire actie voorzag in december 2021 dat het aantal mensen dat in 2022 enige vorm van noodhulp behoeft, zou oplopen tot minimaal 274 miljoen. De financiële middelen om in 63 landen 183 miljoen meest kwetsbare mensen humanitaire hulp te bieden, berekende de VN voor 2022 op 41 miljard US-dollar. Dit is inmiddels naar boven bijgesteld, grotendeels als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Nu verwacht de humanitaire gemeenschap USD 43 miljard nodig te hebben om 194 miljoen mensen te helpen – van de in totaal 296 miljoen mensen in nood in 69 landen¹.

De oorlog in Oekraïne heeft gevolgen voor de voedseltekorten in landen in crisis, zoals Ethiopië en breder de Hoorn van Afrika, Jemen en Syrië. Al voor het conflict in Oekraïne waren de humanitaire noden hoog door de grote hoeveelheid conflicten, klimaatverandering en de coronacrisis. Door voedsel- en energietekorten en stijgende prijzen, zijn nog meer mensen afhankelijk van noodhulp. Daarbij stijgen de kosten voor humanitaire operaties als gevolg van de stijgende voedsel-, kunstmest- en energieprijzen. En in veel crises nemen de noden per persoon toe. Dit alles maakt dat met hetzelfde budget minder humanitaire hulp beschikbaar is. Zo is in Afghanistan het aantal mensen dat noodhulp nodig heeft met 30% gestegen, maar het benodigde geld daarvoor is met een fors hoger percentage gestegen.

Een extra inzet in humanitaire hulp is daarom hard nodig. Om de hoogste noden nu op te vangen, maar ook om in de toekomst noden te mitigeren. Mensen, gemeenschappen en landen weerbaarder en zelfredzamer te maken, juist om ervoor te zorgen dat mensen niet afhankelijk blijven van noodhulp.

Meetbare doelstellingen

Met het onderliggende bestedingsvoorstel voor de periode 2023-2027 beoogt NL de volgende concrete doelstellingen te bereiken:

Doelstelling 1:

Beter voorzien in humanitaire noden door meer mensen te bereiken, of waar nodig de geboden hulp per persoon te intensiveren en stijgende voedselprijzen op te vangen.

Doelstelling 2:

Zorgen dat humanitaire hulp zodanig wordt vormgegeven en ingezet dat ergere noden worden voorkomen (preventie en paraatheid), dat effectiviteit en efficiëntie van geboden hulp wordt versterkt (o.m. naleving humanitair oorlogsrecht; innovatie) en dat getroffen mensen en gemeenschappen veerkracht en handelingsvaardigheid behouden en beter in staat zijn mogelijkheden aan te grijpen om een zelfstandig leven te hervatten (o.m. integratie van psychosociale steun).

2. Beleidsinstrument(en)

Beleidsinstrument: Humanitaire Hulp

Met een actieve inzet op Humanitaire Hulp (XVII BHOS art 4.1, Humanitaire Hulp) spant Nederland zich in om de geschetste uitdagingen het hoofd te bieden, samen met nationale en internationale partners. Door financiering beschikbaar te stellen en met beleidsmatige betrokkenheid en inzet.

Programmatistische instrumenten

We kiezen voor instrumenten in lijn met ons beleid waarbij we partners voorspelbaar en grotendeels ongeoormerkt financieren, zodat organisaties snel kunnen handelen, daar waar de noden het hoogst zijn. Dat betekent dat de extra financiële inzet via de VN-organisaties en -fondsen, de internationale beweging van het Rode Kruis/Rode Halve Maan en de *Dutch Relief Alliance* (DRA) zal lopen.

We verhogen de meerjarige bijdrage aan *World Food Programme* (WFP) vanwege de gestegen prijzen voor voedsel en daarmee voor noodhulp per capita en vanwege de hogere vraag naar voedselhulp. Ook de meerjarige bijdrage aan het *Central Emergency Response Fund* (CERF) van de VN wordt verhoogd. VN-organisaties kunnen uit dit fonds in het geval van een crisis snel middelen krijgen en hiermee speelt het CERF een belangrijke rol bij het snel inspringen op nieuwe en oplopende crises. Recent ook in het geval van Afghanistan en Oekraïne. Het CERF heeft, net als tijdens de COVID-crisis, ook in de Oekraïne crisis laten zien snelle opschaling van humanitaire hulp mogelijk te maken. Ze bieden ook levensreddende hulp in ondergefinancierde crises, zoals de hongersnood in de Hoorn van Afrika en de Sahel. Tevens verhogen we de structurele bijdrage aan het internationale Rode Kruis (ICRC) vanwege hun belangrijke functie in gewapende conflicten. Ze verlenen noodzakelijke (medische) hulp, opereren als neutrale tussenpersoon en bezoeken gevangenen.

Daarnaast worden de extra middelen gebruikt voor onze thematische prioriteiten, met als inzet om ontwikkelingen en veranderingen aan te jagen en te faciliteren die het humanitaire bestel beter in staat stellen om preventief en effectief op te treden, innovatie toe te passen en efficiëntie te verhogen, en om mensen en gemeenschappen zelf sterker te betrekken (lokaliseren, *accountability to affected populations*) en hun handelingsvaardigheid te bevorderen. Een gelokaliseerde aanpak wordt bevorderd door

¹ [Global Humanitarian Overview 2022, March Update \(Snapshot as of 31 March 2022\) - World | ReliefWeb](#)

	financiering te verstrekken via <i>Country Based Pooled Funds</i> (CBPF). Ook financiering aan de <i>Dutch Relief Alliance</i> (DRA) en het Nederlandse Rode Kruis (inclusief de <i>Disaster Relief Emergency Fund</i> van het Rode Kruis, die via de bijdrage aan NRK loopt) draagt bij aan innovaties op dit gebied. Deze organisaties zijn gericht op samenwerking met, en ondersteuning van ook lokale humanitaire organisaties met goede kennis van lokale context en vaak betere mogelijkheden om moeilijk toegankelijke gebieden en kwetsbare bevolking te bereiken. Ook wordt via deze organisaties ingezet op anticiperende actie en preventie: te verwachten noden (bv uitvallen oogst door droogte of sprinkhanen) worden eerder gesignaleerd en aangepakt, lokale <i>coping</i> mechanismen worden gefaciliteerd of versterkt etc. Verder wordt een klein deel van de extra middelen gebruikt om instrumenten te ontwikkelen en aan te bieden die de humanitaire gemeenschap in staat stellen en stimuleren om op grotere schaal geestelijke gezondheid en psychosociale steun (MHPSS) te integreren in humanitaire interventies. Ook op het gebied van humanitair oorlogsrecht en actie om naleving daarvan af te dwingen (o.a. tegengaan van inzetten van honger als oorlogswapen) zullen extra middelen worden gebruikt, bijvoorbeeld t.b.v. bewijs vergaring. Er worden geen negatieve neveneffecten verwacht van deze extra inzet op humanitaire hulp. De middelen zijn hard nodig om noden te ledigen en de organisaties zijn reeds werkzaam in veel landen waardoor de middelen breed inzetbaar zijn. De forse extra bijdrage zal als positief effect kunnen hebben dat Nederland daardoor meer gewicht in de schaal legt in de dialoog met de betreffende organisaties. En hoewel Nederland al een grote humanitaire speler is, zal er mogelijk ook een positief effect vanuit gaan op de samenwerking met andere landen.																																
3.	bedrag x EUR miljoen																																
A. Financiële gevolgen voor het Rijk	<table><tr><td></td><td></td><td>2022*</td><td>2023</td><td>2024</td><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td></tr><tr><td>Artikelonderdeel</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4.1</td><td>Humanitaire Hulp</td><td>82</td><td>184</td><td>150</td><td>150</td><td>150</td><td>150</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> * Reeds toegelicht bij eerste suppletoire begroting 2022			2022*	2023	2024	2025	2026	2027	Artikelonderdeel								4.1	Humanitaire Hulp	82	184	150	150	150	150								
		2022*	2023	2024	2025	2026	2027																										
Artikelonderdeel																																	
4.1	Humanitaire Hulp	82	184	150	150	150	150																										
B. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	➤ N.v.t.																																
4. Nagestreefde doeltreffendheid	➤ De relatie tussen doelstellingen en instrumenten is direct: via de bovengenoemde instrumenten worden organisaties gefinancierd die noodhulp verlenen (incl. toegang tot MHPSS), die daarbij ook praktijkonderzoek en proefprogramma's ontwikkelen en bij het succesvol uitrollen om hulp verder te lokaliseren. ➤ Basis zijn wereldwijde noden, maar er wordt rekening gehouden met ontwikkelingen zoals de gevolgen van de crisis in Oekraïne op andere landen in crisis, zoals de MENA regio en de Hoorn van Afrika. ➤ Met de themafinanciering wordt de ontwikkeling en beschikbaarstelling gefinancierd van hulpmiddelen waarmee humanitaire uitvoerders effectiever en efficiënter kunnen opereren (innovatie, expertise, MHPSS-dienstverleningscatalogus, instrumentarium om naleving van oorlogsrecht cq strafbaarstelling van schenden daarvan (enigszins) te kunnen afdwingen). ➤ Er wordt gebruik gemaakt van uitvoerende organisaties die op doeltreffende manier werken, goed de voortgang en resultaten monitoren en regelmatig worden geëvalueerd.																																
5. Nagestreefde doelmatigheid	De Nederlandse financiering wordt zodanig ingezet dat deze optimaal bijdraagt aan: ➤ Humanitaire hulpverlening, in nauwe samenhang met Opvang in de Regio, die er voor zorgt dat de getroffen bevolking handelingsvaardigheid en veerkracht behoudt en zo snel als mogelijk een redelijke mate van zelfredzaamheid herwint. ➤ Een humanitair systeem dat zich zo goed als mogelijk richt op preventie en paraatheid om daarmee de omvang van in later stadium benodigde noodhulp in te perken. ➤ Een humanitair systeem dat goed gecoördineerd optreedt en zo efficiënt mogelijk opereert. Dit betekent bijvoorbeeld dat verschillende humanitaire organisaties niet met elkaar concurrerend goederen en diensten opkopen waardoor zij de prijs (verder) zouden opdrijven (relevant in huidige situatie met toenemende schaarste aan graan en olie op internationale markten). Of dat het <i>World Food Program</i> (WFP) heel snel na Russische invasie in Oekraïne noodvoedselvoorraden heeft uitgebreid om invloed van prijsstijgingen op noodhulpkosten per capita voorlopig in te perken. ➤ Minimalisering van de prijsopdrijvende effecten op noodhulp per capita van stijgende voedsel en brandstofkosten wereldwijd als gevolg van m.n. de crisis in Oekraïne. ➤ Integratie van MHPSS in humanitaire interventies, waardoor zelfredzaamheid wordt versterkt, cycli van geweld kunnen worden doorbroken en veel hogere kosten in later stadium kunnen worden voorkomen (zie bv WHO-studie uit 2016 die concludeerde dat “<i>Every US\$ 1 invested in scaling up treatment for depression and anxiety leads to a return of US\$ 4 in better health and ability to work</i>”²⁾).																																
6. Evaluatieparagraaf	➤ Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) voert periodiek evaluaties (en beleidsdoorlichtingen) uit van beleid en uitvoering van beleid en uitvoering van Buitenlandse Zaken. Onderliggend bestedingsvoorstel valt in de Strategische Evaluatie Agenda onder het subthema Humanitaire Hulp.																																

² [Investing in treatment for depression and anxiety leads to fourfold return \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/investing-in-treatment-for-depression-and-anxiety-leads-to-fourfold-return)

- Op dit moment doet IOB onderzoek naar het Nederlandse Humanitaire hulpbeleid. De conclusies en aanbevelingen van IOB worden tweede helft 2022 gepresenteerd. Die reeds afgeronde deelstudies bieden vooralsnog geen aanleiding om het huidige beleid te herzien. Mocht het finale rapport daartoe aanleiding geven, dan zal dat worden meegenomen in de bijdragen vanaf 2023 e.v.
- Het bestedingsvoorstel richt zich op samenwerking met VN-organisaties, het (Inter)nationale Rode Kruis en de DRA. Conform de standaard *general arrangements* met deze organisaties, ontvangt Nederland jaarlijks rapporten over de voortgang van programma's die Nederland steunt. In de subsidierelatie met de DRA en NRK zijn eveneens afspraken gemaakt over rapportages. Ook vindt periodieke monitoring aan de hand van bijv. veldbezoeken en spelen de betrokken ambassades een belangrijke rol in de relatie met genoemde organisaties op landenniveau.